

Projekt

z dnia 8 stycznia 2025 r.

Zatwierdzony przez radcę prawnego Danielę
Tomczak

**UCHWAŁA NR
RADY MIASTA PODKOWA LEŚNA**

z dnia 2025 r.

**w sprawie przyjęcia „Gminnego Programu Wspierania Rodziny w mieście Podkowa Leśna
na lata 2025 –2027”**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r., poz. 1465, 1572 i 1907), w związku z art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2024 r., poz. 177, 742, 743, 858 i 1572) uchwala się, co następuje:

§ 1. Uchwala się „Program Wspierania Rodziny w mieście Podkowa Leśna na lata 2025 –2027” stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Uchwała wchodzi w życie z mocą obowiązującą od dnia 1 stycznia 2025 r.

**GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY
W PODKOWIE LEŚNEJ
NA LATA 2025 – 2027**

I. WPROWADZENIE

Program Wsparcia Rodziny na lata 2025 – 2027, w mieście Podkowa Leśna opracowano w oparciu o art. 176 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Program jest kontynuacją działań podejmowanych w latach poprzednich z uwzględnieniem zapisów ustawy z dnia 4 listopada 2016 roku o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”. Zadaniem Programu Wsparcia Rodziny na lata 2025-2027 jest utworzenie spójnego systemu wsparcia dzieci i rodzin przeżywających trudności. Realizowane w ramach programu zadania koncentrować będą się nie tylko na dziecku, ale na całej rodzinie, również w sytuacjach, gdy dziecko umieszczone zostanie poza rodziną biologiczną w celu odzyskania przez nią funkcji opiekuńczych. Działania służb i instytucji powołanych do pracy na rzecz dobra rodziny i dziecka powinny być zintegrowane ponieważ problemy występujące w rodzinie są złożone i wymagają interdyscyplinarnej współpracy. Choroba alkoholowa rodziców, przemoc w rodzinie, niewydolność w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych, wypadki losowe to główne problemy dezorganizujące życie rodzin. Różnorakie formy wsparcia na rzecz rodziny problemowej należy docenić i ciągle udoskonalać. Zamiast zastępować i wyręczać rodzinę w wypełnianiu jej roli, należy ją przede wszystkim wspierać, wspomagać aby przywrócić jej prawidłowe funkcjonowanie. Wsparcie rodziny powinno być wczesne i mieć charakter profilaktyczny. Główną zasadą powinna być zasada pomocniczości. Działania przyniosą najlepszy efekt gdy będą odbywać się za zgodą rodziny i z jej aktywnym udziałem. Praca z rodziną powinna być prowadzona przez odpowiednio przygotowaną kadrę, winna być kompleksowa i obiektywna. System wsparcia powinien obejmować zarówno rodziny biologiczne jak i zastępcze. Uwzględniając prawo dziecka do wychowywania się w rodzinie naturalnej, odbieranie dziecka jest środkiem ostatecznym, stosowanym jedynie gdy rodzice stanowią zagrożenie dla dziecka. W sytuacji umieszczenia dziecka poza rodziną biologiczną, działania instytucjonalne powinny opierać się na pracy z rodziną, tak aby umożliwić dziecku powrót do rodziny pochodzenia.

Współczesna rodzina mierzy się z konsekwencjami przemian społecznych, ekonomicznych oraz technologicznych. Poniżej trendy, które mogą mieć wpływ na sytuację rodzin w Podkowie Leśnej. *Osamotnienie* trend związany z coraz częstszym odczuwaniem niedostatku więzi społecznych i postępującą izolacją. Trend ten nasilił się w pandemii koronawirusa. Obecnie jest wzmacniany między innymi przez rozwój technologii cyfrowych. Poczucie osamotnienia ma istotny wpływ zarówno na zdrowie fizyczne jak i psychiczne.

Uzależnienia trend polega na rosnącej liczbie ludzi z uzależnieniem fizycznym np. od substancji oraz od czynności np. kompulsywnych zachowań. Na wzrastającą liczbę osób z uzależnieniem wpływa między innymi sytuacja demograficzna i zmiany społeczno-ekonomiczne, które są częstą przyczyną

pojawiania się nowych zagrożeń dla zdrowia psychicznego w postaci, np. problemów rodzin wynikających z emigracji zarobkowej rodziców, rozluźnienia więzi rodzinnych i braku należytej opieki nad dziećmi, biedy, bezrobocia, czy nowych form uzależnień takich jak uzależnienie od internetu i gier komputerowych.

Zdrowie psychiczne od kilku lat widoczny jest nasilający się trend związany z potrzebą dbania o zdrowie psychiczne. Staje się on istotnym wyzwaniem dla systemu ochrony zdrowia. W społeczeństwie stale rośnie liczba osób diagnozowanych z powodu depresji i innych zaburzeń psychicznych. Jednocześnie instytucje publiczne borykają się z brakiem specjalistów, takich jak psychoterapeuci czy psychiatrzy, szczególnie psychiatrzy dziecięcy.

Wypalenie trend ten odnosi się do coraz powszechniejszego występowania różnych form wypalenia w populacji, np. rodzicielskiego, zawodowego czy społecznego.

Kumulacja problemów społecznych współcześnie społeczeństwo mierzy się równocześnie z kryzysami globalnymi, takimi jak wojna w Ukrainie, kryzysem ekonomicznym, klimatycznym itp. Do tego wiele osób doświadcza kryzysów osobistych, np. utrata pracy, problemy zdrowotne czy finansowe. Poprzez zachodzenie wielu kryzysów jednocześnie społeczeństwo, a szczególnie młodzi ludzie narażeni są na tzw. stres skumulowany, który znacząco oddziałuje na zdrowie psychiczne.

Wśród rodzin doświadczających trudności są zarówno rodziny, które od lat doświadczają wielu sprzężonych ze sobą problemów, np. takich, jak: bierność zawodowa, brak stałych dochodów z tytułu pracy, uzależnienia, przemoc, problemy zdrowotne, ubóstwo, jak i rodziny z wysokim statusem społeczno-ekonomicznym.

Rodziny przeżywające trudności z terenu Miasta Podkowa Leśna mają zapewnione wsparcie ze strony pracowników socjalnych i asystenta rodziny, poprzez szeroko rozumianą pracę socjalną. Pracownicy socjalni i asystent rodziny na bieżąco informują rodziny o możliwości korzystania z pomocy specjalistów w Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Grodzisku Mazowieckim, w Specjalistycznym Ośrodku Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Piastowie obejmującym swoim działaniem teren całego woj. mazowieckiego oraz Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Grodzisku Mazowieckim, gdzie mogą skorzystać z terapii rodzinnej. Rodziny z problemami różnego typu mają możliwość skorzystania z bezpłatnego poradnictwa w Punkcie Informacyjno-Konsultacyjnym w Podkowie Leśnej. U podłoża programu leży przede wszystkim dobro dzieci, które potrzebują szczególnego wsparcia i pomocy ze strony osób dorosłych. Środowisko w jakim wychowuje się dziecko powinno zapewnić mu harmonijny rozwój, wychowywać do samodzielności, odpowiedzialności, zapewniać ochronę przysługujących mu praw i wolności. Rodzina oddziałuje na osobowość dziecka, uczy systemu wartości, przekazuje tradycję i kulturę, uczy wypełniania ról społecznych. W razie trudności w wypełnianiu swojej funkcji, rodzina ma prawo do otrzymania wsparcia. Program Wspierania Rodziny ma na celu zbudowanie spójnego systemu pomocy rodzinie z uwzględnieniem zasobów Miasta Podkowa Leśna.

II. UWARUNKOWANIA PRAWNE

Realizacja polityki wspierania rodziny w ramach Programu Wspierania Rodziny na lata 2025 – 2027, w mieście Podkowa Leśna opiera się między innymi na poniższych aktach i dokumentach prawnych:

- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej;
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;
- ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych;
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii;
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów;
- ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny;
- ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin "Za życiem";
- ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci;
- Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Podkowa Leśna na lata 2017-2027

III. DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W MIEŚCIE PODKOWA LEŚNA

Diagnoza problemów społecznych w mieście Podkowa Leśna została przeprowadzona na podstawie analizy danych statystycznych i demograficznych. Miasto Podkowa Leśna położone jest w zachodniej części województwa mazowieckiego, w powiecie grodziskim; wchodzi w skład obszaru funkcjonalnego aglomeracji warszawskiej. Sąsiaduje z gminami powiatu grodziskiego (Miasto Milanówek) oraz pruszkowskiego (Miasto i Gmina Brwinów oraz Gmina Nadarzyn). Powierzchnia miasta wynosi 1011 ha – część zurbanizowana zajmuje ok. 411 ha, a kompleks Lasu Młochowskiego ok. 600 ha. Na dzień 31 grudnia 2023 r. liczba zameldowanych mieszkańców miasta wyniosła 3 681 osób, z czego 53,27 % stanowią kobiety, a mężczyźni 46,73 %. Mieszkańcy w wieku przedprodukcyjnym stanowią 17,63 %, w wieku produkcyjnym 55,12 %, natomiast poprodukcyjny wiek reprezentuje 27,25 %. W latach 2021-2023 liczba ludności gminy zmalała, pomiędzy rokiem 2021 wynosiła minus 104 osoby w stosunku do roku 2023. W ciągu ostatnich trzech lat obserwowany jest stopniowy spadek liczby mieszkańców miasta jest on szczególnie widoczny w grupie osób w wieku produkcyjnym. Maleje również liczba dzieci i młodzieży. Tendencje demograficzne w Podkowie Leśnej odpowiadają tendencjom w całym kraju, gdyż w strukturze mieszkańców wzrasta udział osób w wieku poprodukcyjnym.

Rodziny wymagające wsparcia, korzystające z pomocy oferowanej przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Podkowie Leśnej, to grupa bardzo zróżnicowana o szerokim spectrum problemów. Z analizy danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Podkowie Leśnej na dzień 31 grudnia 2023 r. wynika, iż około 5,69 % ogółu mieszkańców gminy korzystało z różnych form wsparcia oferowanych przez Ośrodek. Świadczenia z pomocy społecznej udzielane były ze względu na trudne sytuacje życiowe osób i rodzin, powstałe na skutek przyczyn, których te osoby nie były w stanie przezwyciężyć przy wykorzystaniu własnych zasobów, uprawnień i możliwości.

Od kilku lat najczęstszymi przesłankami udzielenia pomocy jest w kolejności: długotrwała lub

ciężka choroba, niepełnosprawność, ubóstwo, bezrobocie, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, alkoholizm.

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin			Liczba osób w rodzinach		
	ROK			ROK		
	2021	2022	2023	2021	2022	2023
Ubóstwo	25	29	23	41	48	33
Potrzeba ochrony macierzyństwa	2	2	1	6	9	2
Bezrobocie	14	13	10	25	23	18
Niepełnosprawność	31	28	22	46	38	30
Długotrwała lub ciężka choroba	46	39	36	67	61	51
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	3	6	3	9	19	7
Przemoc w rodzinie	1	1	1	3	3	3
Alkoholizm	1	4	4	2	5	5
Narkomania	1	1	1	1	1	1
Trudność w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	2	1	0	2	1	0

Tabela nr 1. Dominujące przesłanki do udzielania pomocy w ramach zadań własnych i zleconych w zakresie pomocy społecznej w latach 2021 – 2023

Powyżej zamieszczone zostały szczegółowe dane dotyczące liczby rodzin w poszczególnych czynnikach dysfunkcyjnych. Należy wskazać, że w jednej rodzinie może występować więcej niż jedna dysfunkcja i z tego względu liczby rodzin nie sumuje się. Rodziny z bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2021-2023 stanowiły ważną część klientów Ośrodka Pomocy Społecznej w Podkowie Leśnej. Najczęściej niezaradność rodziny w opiece i wychowaniu własnych dzieci łączy się z dysfunkcjami takimi jak: uzależnienia, przemoc domowa, problemy w pełnieniu ról rodzicielskich, małżeńskich i zawodowych. Problemy te wyrażają się głównie niedojrzałością emocjonalną, problemami we współżyciu z ludźmi, trudnościami adaptacyjnymi, niezaradnością w prowadzeniu gospodarstwa domowego, problemami w środowisku rodzinnym i zawodowym. Istotną rolę w pomocy tym rodzinom odgrywa praca socjalna w połączeniu ze wsparciem psychologa, terapeuty rodzinnego, pedagoga oraz asystenta rodziny. To pracownicy socjalni są pierwszymi osobami, które mają bezpośredni kontakt z rodziną w środowisku. Przeprowadzając wywiady środowiskowe dokonują diagnozy problemów. Analizując sytuację przeciętnej rodziny w systemie profilaktyki należy mieć na uwadze aktualne zagrożenia z jakimi się boryka. Są one wynikiem rozwoju

cywilizacyjnego, który z jednej strony podsuwa nowe możliwości, a z drugiej narzuca wyzwania i wymagania, którym nie każdy potrafi sprostać. Skutkuje to lękiem przed przyszłością, przepracowaniem i przemęczeniem, zniechęceniem i rozczarowaniem. Konsekwencją tego bywają zaburzone relacje pomiędzy małżonkami, partnerami a w efekcie niejednokrotnie rozpady związków. To z kolei bardzo silnie uderza w dzieci, które ze strony rodziców nie uzyskują już dostatecznego wsparcia, ich podstawowe potrzeby nie zostają zaspokojone, pojawia się zagubienie, stres i depresja. Dzieci pozostawione same sobie zaczynają manifestować zachowania typowe dla niedostosowania społecznego. Zaburzeniu ulegają relacje pomiędzy rodzicami i dziećmi oraz pojawia się sytuacja kiedy mówi się o rodzinie dysfunkcyjnej. Pracownicy socjalni oraz asystent rodziny w ramach swoich obowiązków zawodowych, podejmują czynności na rzecz rodzin dysfunkcyjnych. Poza udzielaniem pomocy materialnej, wspierają je w rozwiązywaniu problemów życiowych, wskazują kierunki działania, prowadzą poradnictwo. Wymaga to współpracy oraz zaangażowania w prowadzone działania pomocowe. Rodziny zamieszkujące na terenie Miasta Podkowa Leśna były ponadto wspierane przez placówki oświatowe, które oferują pomoc psychologiczno-pedagogiczną oraz pomoc nauczycieli specjalistów, zapewniają opiekę zdrowotną w postaci opieki pielęgniarskiej w placówkach, oferują zajęcia pozalekcyjne, prowadzą działania wychowawcze i profilaktyczne w oparciu o Programy Wychowawcze i Programy Profilaktyczne Szkoły.

W Mieście Podkowa Leśna funkcjonują placówki oświatowe do których uczęszczają dzieci i młodzież z terenu miasta:

placówki publiczne: Miejskie Przedszkole im. Krasnala Hałabały, Szkoła Podstawowa im. Bohaterów Warszawy

placówki niepubliczne: Szkoła Podstawowa nr 2 im. św. Teresy, Podkowińskie Liceum Ogólnokształcące nr 60

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej dała gminom możliwość przeciwdziałania niekorzystnym zjawiskom związanym z funkcjonowaniem rodzin poprzez wspieranie rodzin, w tym m.in. przez asystenta rodziny. Ośrodek Pomocy Społecznej w Podkowie Leśnej zatrudnia jednego asystenta rodziny i pozyskuje na ten cel dofinansowanie z Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w Warszawie, z programu resortowego „Asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej”, pozostałe koszty stanowią środki własne gminy. Celem działań podejmowanych przez asystenta jest wielowymiarowa pomoc rodzinie w wypełnianiu ról opiekuńczo-wychowawczych oraz w życiu społecznym i zawodowym. Asystent wraz z pracownikiem socjalnym i podopiecznym tworzy indywidualny plan pomocy rodzinie, a gdy uda się już rozwiązać podstawowe problemy socjalne lub psychologiczne motywuje do większej aktywności społecznej, uzupełniania kwalifikacji oraz podejmowania pracy zarobkowej. Praca asystenta rodziny ma charakter kompleksowy. W pierwszej kolejności dba o rozwiązanie podstawowych problemów socjalnych rodzin, tj. mieszkaniowych, materialnych, zdrowotnych czy prawnych (pomaga w wyrobieniu dokumentów, przygotowaniu pism urzędowych, uzyskaniu przysługującej pomocy i ubezpieczenia zdrowotnego, w kontaktach z poradniami specjalistycznymi, szkołami do których uczęszczają dzieci, towarzyszy w kontaktach z odpowiednimi instytucjami itp.). Uczy prawidłowego gospodarowania budżetem, zasad higieny i utrzymania porządku, towarzyszy w odrabianiu lekcji itp. Ponadto pomaga również w rozwiązaniu problemów psychologicznych podopiecznych (emocjonalnych, rodzinnych, problemów w grupie rówieśniczej).

Asystent wspiera również swoich podopiecznych w podejmowaniu aktywności społecznej, łagodzi ewentualne konflikty z sąsiadami, rodziną. Do jego zadań należy też motywowanie podopiecznych do podnoszenia kwalifikacji zawodowych lub kontynuowania nauki, pomoc w wyborze odpowiedniej

szkoły lub kursów zawodowych, w opiece i wychowaniu własnych dzieci z dysfunkcjami takimi jak: problemy w przełamywaniu kompleksów i ewentualnych kryzysów wynikających z trudności i niepowodzeń w nauce. Asystent zachęca bezrobotnych do podjęcia pracy i wspiera ich w pierwszych miesiącach zatrudnienia. W przypadku konieczności korzystania z pomocy specjalistów pracownik socjalny lub asystent rodziny umawia wizytę w poradniach działających na terenie powiatu. Dodatkowo zgodnie z zadaniami określonymi w ustawie o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin "Za życiem", praca asystenta rodziny skoncentrowana jest również na koordynacji wsparcia kobiet w ciąży i ich rodzin, zwłaszcza w odniesieniu do kobiet posiadających zaświadczenie o ciężkim i nieodwracalnym upośledzeniu albo nieuleczalnej chorobie zagrażającej życiu, które powstało w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu.

Liczbę rodzin i dzieci w rodzinach objętych wsparciem asystenta rodziny przedstawia kolejna tabela.

Wyszczególnienie	LATA		
	2021	2022	2023
Rodziny objęte opieką asystenta rodziny	11	11	6
Dzieci w tych rodzinach	18	18	7

Tabela nr 2. Liczba rodzin i dzieci objętych wsparciem asystenta rodziny w latach 2021-2023

W rodzinach niewydolnych w sprawach opiekuńczo-wychowawczych niekiedy dochodzi do sytuacji kryzysowych, wówczas należy zabezpieczyć dobro małoletnich dzieci poprzez umieszczenie ich w pieczy zastępczej. Decyzję o umieszczeniu dziecka poza rodziną biologiczną podejmuje Sąd Rodzinny, natomiast gmina współfinansuje koszty pobytu dzieci w pieczy zastępczej.

Obowiązek współfinansowania pieczy zastępczej wprowadził art. 191 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Zgodnie z nim gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka (przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej) wspólnie z powiatem ponosi koszty jego pobytu m.in. w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, rodzinnych domach dziecka i rodzinach zastępczych. Zgodnie z art. 191 ust. 9 ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej, w przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej albo w rodzinnym domu dziecka, gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka ponosi odpowiednio wydatki w wysokości:

- 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 30% wydatków na opiekę i wychowanie w drugim roku pobytu dziecka,
- 50% wydatków w trzecim roku i następnych latach.

Dodatkowo budżety domowe rodzin wspiera ustawa o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, przyznająca świadczenie wychowawcze wypłacane na każde dziecko oraz program „Dobry Start” dla młodzieży uczącej się do 20 roku życia, a młodzieży niepełnosprawnej do 24 roku życia.

Kolejną formą wsparcia dla rodzin jest Karta Dużej Rodziny. To system zniżek i dodatkowych uprawnień dla rodzin, które mają lub miały na utrzymaniu łącznie co najmniej troje dzieci – bez względu na ich obecny wiek. Posiadacze karty mają możliwość tańszego korzystania z ofert

podmiotów m.in. z branży spożywczej, paliwowej, bankowej czy rekreacyjnej. Karta Dużej Rodziny wspiera budżety rodzin wielodzietnych oraz ułatwia dostęp do dóbr i usług. Ogółem od początku realizacji tego zadania, tj. od 2014 roku wydano 580 kart dla 134 rodzin.

Jak wynika z przedstawionej diagnozy oferta wsparcia i pomocy dla dzieci i młodzieży w mieście Podkowa Leśna jest szeroka. Rodziny z problemami mogą także korzystać z pracy socjalnej i pomocy zatrudnionego przez Ośrodek psychologa oraz prawnika.

IV. ANALIZA ZASOBÓW W ZAKRESIE MOŻLIWOŚCI WSPIERANIA RODZINY

Program Wspierania Rodziny to zespół planowanych działań mających na celu wspieranie rodzin w przezwyciężaniu trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych, w procesie przywracania zdolności tych rodzin do prawidłowego funkcjonowania, w szczególności poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci. Miasto Podkowa Leśna od wielu lat realizuje zadania wynikające z działań systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną. Obecnie wpieranie rodziny wymaga skoordynowanych i planowanych działań przy współpracy wszystkich instytucji i służb zajmujących się problemem w rodzinach, które mają na celu przywrócenie tym rodzinom zdolności do wypełniania ich funkcji. Rodziny, w których wystąpiła dysfunkcja, wymagają monitorowania przez pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych, pracowników przychodni medycznych, policji, kuratorów sądowych i innych przedstawicieli instytucji działających na rzecz rodziny. Stąd założeniem programu jest wsparcie rodziny naturalnej już na etapie, kiedy problemy dopiero się zaczynają oraz eliminowanie takich sytuacji, z powodu których dziecko musi opuścić własną rodzinę.

Instytucje i organizacje realizujące zadania mieszczące się w zakresie wspierania rodziny oraz inne pełniące funkcje wspierające przedstawia poniższa tabela.

L.p.	Nazwa placówki	Rodzaj działalności
1.	Urząd Miasta w Podkowie Leśnej	Wspieranie lokalnych programów oraz inicjatyw ukierunkowanych na promowanie i kształtowanie pozytywnych modeli życia rodzinnego, w tym m.in. uczestnictwo w kampaniach na rzecz wzmacniania więzi rodzinnych.
2.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Praca socjalna z osobą i/lub rodziną, pomoc finansowa, rzeczowa i usługowa, finansowanie dożywiania dzieci w szkołach, aktywizacja społeczno-zawodowa, wspieranie rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi (asystent rodziny), koordynacja wsparcia kobiet w ciąży i ich rodzin, ze szczególnym uwzględnieniem kobiet w ciąży powikłanej oraz w sytuacji niepowodzeń położniczych, realizacja Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa.

3.	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Zapewnienie osobom uzależnionym i ich rodzinom dostępu do specjalistycznych form wsparcia poprzez prowadzenie Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego. Wspieranie alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci, młodzieży oraz dorosłych. Edukowanie, profilaktyka oraz wsparcie osób dotkniętych problemem alkoholowym. Działania na rzecz rodzin z problemem alkoholowym, takie jak kierowanie osób na terapię, organizowanie programów wsparcia i profilaktyki dla rodzin.
4.	Zespół Interdyscyplinarny	Integrowanie i koordynowanie działań wszystkich instytucji oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Wspieranie osób i rodzin dotkniętych problemem przemocy. Podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskie Karty.
5.	Policja	Zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom i rodzinom na terenie miasta Podkowa Leśna. Podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskie Karty. Przeciwdziałanie przestępczości i uzależnieniom wśród dzieci i młodzieży. Włączanie się w kampanie i akcje na rzecz rodzin.
6.	Placówki Oświatowe z terenu miasta Podkowa Leśna	Realizacja szkolnych programów profilaktycznych, edukacyjnych i wychowawczych. Wsparcie pedagogiczne dla rodziców i dzieci. Pomoc w rozwiązywaniu problemów wychowawczych. Uświadamianie rodzicom potrzeb edukacyjnych dzieci i młodzieży. Podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskie Karty. Włączanie się w kampanie i akcje na rzecz rodziny.
7.	Placówki służby zdrowia	Podstawowa opieka i profilaktyka zdrowotna. Podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskie Karty.
8.	Placówki kultury	Kształtowanie postaw kulturalnych i wychowanie przez sztukę, pobudzanie oraz wspieranie aktywności społecznej związanej z kulturą. Zachowanie i promowanie lokalnych tradycji kulturowych poprzez popularyzację kultury oraz współorganizację wydarzeń rozrywkowo-rekreacyjnych.
9.	Miejska Biblioteka w Podkowie Leśnej	Wspieranie rozwoju rodziny poprzez promowanie czytania dzieciom, wzmacnianie więzi między dzieckiem a rodziną poprzez działania edukacyjne, warsztaty i spotkania, a także organizacja wydarzeń związanych z literaturą dla dzieci i ich opiekunów.
10.	Organizacje pozarządowe	Zagospodarowanie czasu wolnego oraz promowanie aktywności dzieci i młodzieży poprzez propagowanie działalności klubowej, sportowej, rekreacyjnej i kulturalnej. Włączanie się w kampanie i akcje na rzecz rodziny.
11.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Grodzisku Mazowieckim	Świadczenie pomocy i wsparcia w rozwiązywaniu problemów rodzin zastępczych oraz wspieranie rodzin biologicznych w procesie reintegracji, Zapewnienie

		dzieciom opieki zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka i placówkach opiekuńczo-wychowawczych. Udzielanie wsparcia osobom usamodzielniającym się po opuszczeniu rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka oraz placówek opiekuńczo-wychowawczych.
12.	Sąd Rejonowy w Grodzisku Mazowieckim	Orzekanie z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego. Sąd może zarządzić stały nadzór kuratora nad rodziną, bądź jeżeli zastosowany środek okaże się nieskuteczny, zdecydować o konieczności umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej.
13.	Kuratorzy sądowi w Zespole Kuratorskiej Służby Sądowej w Grodzisku Mazowieckim	Wykonywanie zadań o charakterze wychowawczo-resocjalizacyjnym, diagnostycznym, profilaktycznym i kontrolnym związanych z wykonywaniem orzeczeń Sądu. Podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskie Karty.
14.	Powiatowy Urząd Pracy w Grodzisku Mazowieckim	Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych, oferowanie pomocy w poszukiwaniu pracy, organizacja szkoleń oraz przyznawanie zasiłków. Wspólne kierowanie osób z rodzin potrzebujących wsparcia do programów aktywizacyjnych, pomocy w znalezieniu zatrudnienia.
15.	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Grodzisku Mazowieckim	Diagnozowanie trudności edukacyjnych, emocjonalnych i wychowawczych dzieci i młodzieży. Oferowanie wsparcia terapeutycznego i doradczego dla uczniów i rodziców. Wspólne opracowywanie planów wsparcia dla rodzin w trudnej sytuacji życiowej, kierowanie dzieci wymagających specjalistycznej diagnozy i terapii do poradni oraz koordynacji działań w zakresie pomocy psychologicznej i pedagogicznej dla rodzin

Tabela nr 3. Instytucje realizujące działania na rzecz dziecka i rodziny w mieście Podkowa Leśna.

V. ADRESACI

Program skierowany jest przede wszystkim do wszystkich rodzin wychowujących dzieci na terenie miasta Podkowa Leśna, w szczególności tych przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej oraz zagrożonych umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej. Program adresowany jest również do rodzin, którym Sąd ograniczył władzę rodzicielską lub które zostały pozbawione władzy rodzicielskiej, a także tych których dzieci przebywają już w pieczy zastępczej. Jego realizacja polegać będzie na zasadach współdziałania z partnerami środowiska lokalnego, tj. instytucje państwowe, samorządowe, służba zdrowia, organizacje pozarządowe oraz innymi podmiotami, które specjalizują się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny. Dzięki wspólnie podejmowanym działaniom dopracowane zostaną odpowiednie warunki i możliwości do wszechstronnej i skutecznej pomocy rodzinie.

VI. CELE PROGRAMU

Głównym celem Gminnego Programu Wspierania Rodziny jest tworzenie sprzyjających warunków rodzinie zagrożonej wykluczeniem społecznym oraz jej wspieranie w prawidłowym funkcjonowaniu poprzez realizowanie skoordynowanej polityki społecznej na rzecz wzmocnienia rodziny.

Cele szczegółowe:

1. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodzin (zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego i zdrowotnego ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb dzieci)

2. Poprawa funkcjonowania rodziny poprzez wspieranie rodziny w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej oraz poprawa warunków rozwoju dziecka
3. Podejmowanie działań interdyscyplinarnych mających na celu zapobieganie sytuacjom kryzysowym oraz rozwiązywanie już istniejących.
4. Zapewnienie pobytu w pieczy zastępczej oraz umożliwienie powrotu do rodzin biologicznych
5. Podnoszenie kompetencji służb zajmujących się niesieniem pomocy rodzinom

Realizacja celu głównego będzie możliwa poprzez określenie celów szczegółowych. Natomiast podejmowane działania w ramach każdego z celów szczegółowych umożliwią pełne wsparcie rodzin potrzebujących pomocy.

Cele szczegółowe zostały przedstawione w poniższej tabeli.

Cel 1	Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodzin (zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego i zdrowotnego ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb dzieci)	Czas realizacji
Zadania	1.1. Zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej rodzinom: wymagającym wsparcia, zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego: a) z systemu pomocy społecznej: zasiłki okresowe, zasiłki celowe b) z zakresu świadczeń rodzinnych: zasiłki rodzinne wraz z dodatkami, świadczenia pielęgnacyjne, świadczenie rodzicielskie, specjalne zasiłki opiekuńcze, jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka c) pomoc osobom uprawnionym do alimentów z Funduszu Alimentacyjnego d) świadczenie wspierające 1.2. Udzielenie pomocy na wydatki związane z realizacją obowiązku szkolnego: a) stypendia szkolne o charakterze socjalnym b) zasiłek szkolny c) dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego 1.3. Zaspokojenie potrzeb związanych z zapewnieniem wyżywienia: a) finansowanie dzieciom dożywiania w szkole i w przedszkolu w ramach programu rządowego „Posiłek w szkole i w domu” b) świadczenia pieniężne na zakup żywności w ramach programu rządowego „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024-2028 c) wydawanie produktów żywnościowych w ramach programu pomocy żywnościowej w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa, współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Najbardziej Potrzebującym (FEAD) 1.4. Częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowaniem dziecka: 1.5. Zapewnienie potrzeb mieszkaniowych: a) dodatek mieszkaniowy b) dodatek energetyczny c) możliwość obniżenia czynszu najmu w lokalach komunalnych i socjalnych zgodnie z Wieloletnim	2025-2027

	Programem Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Gminy Miasta Podkowa Leśna na lata 2022-2026 d) możliwość ubiegania się o lokale komunalne i socjalne 1.6. Zapewnienie pomocy rzeczowej w formie odzieży i obuwia a) prowadzenie punktu zbiórki odzieży nowej i używanej w siedzibie OPS 1.7. Zapewnienie wsparcia rodzinom wychowującym dzieci z niepełnosprawnością a) pomoc materialna z programu rządowego „Za życiem” b) zasiłki pielęgnacyjne c) udzielanie informacji o możliwości uzyskania orzeczenia o niepełnosprawności d) możliwość złożenia wniosku o wydanie orzeczenia o niepełnosprawności za pośrednictwem ośrodka pomocy społecznej e) działalność Środowiskowego Domu Samopomocy dla osób dorosłych z niepełnosprawnością intelektualną 1.8. Promowanie zdrowia i prowadzenie działań mających na celu promowanie zdrowego stylu życia 1.9. Monitorowanie sytuacji zdrowotnej dzieci z rodzin wymagających wsparcia 1.10. zapewnienie opieki pielęgniarzkiej w szkole	
Zakładane rezultaty	1. Podniesienie bezpieczeństwa bytowego i zdrowotnego rodziny 2. Zapobieganie rozpadowi rodziny i umieszczaniu dzieci w pieczy zastępczej 3. Zapewnienie dzieciom optymalnych warunków umożliwiających rozwój 4. Uczenie rodziców i dzieci postaw prozdrowotnych	
Realizatorzy	Ośrodek Pomocy Społecznej, Przychodnie Podstawowej Opieki Zdrowotnej, placówki oświatowe, Urząd Miasta Podkowa Leśna, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Środowiskowy Dom Samopomocy	

Cel 2	Poprawa funkcjonowania rodziny poprzez wspieranie rodziny w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej oraz poprawa warunków rozwoju dziecka	Czas realizacji
Zadania	2.1. Wspieranie rodziny w jej prawidłowym funkcjonowaniu poprzez pracę socjalną 2.2. Zapewnienie wsparcia rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez wsparcie asystenta rodziny 2.3. Organizowanie czasu wolnego i wypoczynku dla dzieci z rodzin wymagających wsparcia oraz rodzin mieszkających w Mieście Podkowa Leśna: a) dofinansowanie wypoczynku zimowego i letniego b) organizowanie wydarzeń o charakterze integrującym rodziny c) organizowanie zajęć pozalekcyjnych d) działalność świetlicy szkolnej e) promowanie wolontariatu	2025-2027

	2.4. Umożliwienie dostępu do poradnictwa specjalistycznego: a) psycholog, prawnik, mediator –zapewnienie dostępu do specjalistów 2.5. Zapewnienie wsparcia psychologiczno-pedagogicznego w szkole i przedszkolu 2.6. Udzielanie stypendiów naukowych i motywacyjnych 2.7. Opracowanie i realizacja programów wychowawczych i profilaktycznych w placówkach oświatowych 2.8. Organizowanie programów wspierających z zakresu podnoszenia umiejętności opiekuńczo-wychowawczych dla rodziców 2.9. Wspieranie umiejętności poruszania się na rynku pracy: a) aktywizacja zawodowa poprzez prace społecznie-użyteczne b) kontrakty socjalne w celu wzmocnienia aktywności życiowej, zawodowej lub przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu c) prowadzenie pracy socjalnej (wsparcie umiejętności poruszania się po rynku pracy, pisanie dokumentów aplikacyjnych) 2.10. Realizacja programu – Ogólnopolska Karta Dużej Rodziny umożliwiające korzystanie ze zniżek dla rodzin wielodzietnych w szczególności z oferty kulturalnej, rekreacyjnej i transportowej	
Zakładane rezultaty	1. Podniesienie umiejętności rodzicielskich oraz poprawa zdolności wychowawczych rodziców 2. Wzrost świadomości w związku z pełnieniem ról rodzicielskich oraz w zakresie planowania i funkcjonowania rodziny 3. Podniesienie możliwości rozwojowych dzieci i młodzieży 4. Promowanie i wspieranie organizacji różnych form spędzania wolnego czasu dzieci i młodzieży	
Realizatorzy	Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe, CKiO, Urząd Miasta, Powiatowy Urząd Pracy w Grodzisku Mazowieckim	

Cel 3	Podjęmowanie działań interdyscyplinarnych mających na celu zapobieganie sytuacjom kryzysowym oraz rozwiązywanie już istniejących	Czas realizacji
Zadania	3.1. Współpraca z podmiotami i instytucjami zajmującymi się wsparciem rodziny 3.2. Pomoc rodzinom dotkniętym problemem uzależnienia 3.3. Pomoc rodzinom dotkniętym problemem przemocy a) prowadzenie procedury „Niebieskie Karty” 3.4. Zapewnienie wsparcia przez asystenta rodziny 3.5. Realizacja programów profilaktycznych w zakresie zapobiegania niekorzystnym zjawiskom społecznym	2025-2027
Zakładane rezultaty	1. Zmiana postaw w rodzinach zagrożonych negatywnymi zachowaniami społecznymi 2. Zwiększenie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców 3. Wzrost świadomości i umiejętności radzenia sobie z negatywnymi zjawiskami społecznymi i przyjmowanie pozytywnej postawy społecznej i obywatelskiej przez dzieci i młodzież	

	4.Współpraca między osobami i instytucjami pracującymi na rzecz rodziny 5.Ukierunkowanie pomocy na rzeczywiste problemy i potrzeby	
Realizatorzy	Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe, Posterunek Policji, Przychodnie Podstawowej Opieki Zdrowotnej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny	

Cel 4	Zapewnienie pobytu w pieczy zastępczej oraz umożliwienie powrotu do rodzin biologicznych	Czas realizacji
Zadania	4.1.Zabezpieczenie środków na pobyt dziecka w rodzinnej lub instytucjonalnej pieczy zastępczej 4.2.Podejmowanie współpracy z podmiotami działającymi na rzecz powrotu dziecka z pieczy zastępczej do rodziny biologicznej 4.3.Podejmowanie współpracy z rodziną biologiczną w zakresie opracowania planu pracy zbieżnego z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej 4.4.Prowadzenie monitoringu dzieci w rodzinach dotkniętych sytuacją kryzysową oraz przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze	2025-2027
Zakładane rezultaty	1.Zmiana postaw i zachowań członków rodzin dysfunkcyjnych 2.Wszechstronna i systemowa pomoc dzieciom z rodzin dysfunkcyjnych 3.Umożliwienie dzieciom powrotu z rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej	
Realizatorzy	Ośrodek Pomocy Społecznej, Posterunek Policji, placówki Oświatowe, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, placówki opiekuńczo-wychowawcze	

Cel 5	5. Podnoszenie kompetencji służb zajmujących się niesieniem pomocy rodzinom	Czas realizacji
Zadania	5.1.Podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników pomagających rodzinie poprzez udział w szkoleniach 5.2.Doskonalenie kadry nauczycielskiej i pedagogów szkolnych	2025-2027
Zakładane rezultaty	1.Podniesienie profesjonalizmu osób niosących pomoc rodzinie 2.Podniesienie kompetencji i skuteczności podejmowanych działań pomocowych	
Realizatorzy	Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe, Zespół Interdyscyplinarny, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	

VII. REALIZATORZY PROGRAMU

Koordynatorem Programu jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Podkowie Leśnej przy współpracy z następującymi instytucjami:

- Urzędem Miasta Podkowa Leśna,
- Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Zespołem Interdyscyplinarnym,
- Policją,
- Sądem Rodzinnym w Grodzisku Mazowieckim,
- Zespołem Kuratorskiej Służby Sądowej w Grodzisku Mazowieckim,
- Placówkami oświatowymi i kulturalnymi,
- Służbą zdrowia,
- Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Grodzisku Mazowieckim,
- Powiatowym Urzędem Pracy w Grodzisku Mazowieckim,
- Organizacjami pozarządowymi,

VIII. PRZEWIDYWANE EFEKTY

Zakładanym efektem realizacji Programu jest;

- Zwiększenie kompetencji społecznych rodziców, w szczególności rodzicielskich i opiekuńczo-wychowawczych.
- Wzrost aktywności rodzin oraz poziomu ich zaangażowania w życie społeczne i zawodowe.
- Poprawa funkcjonowania społecznego dzieci, młodzieży i rodzin ze środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym.
- Zminimalizowanie liczby dzieci kierowanych do pieczy zastępczej.
- Zwiększenie dostępności rodziny do poradnictwa specjalistycznego
- Nabycie przez rodzinę umiejętności i wiedzy na temat właściwego rozwiązywania konfliktów emocjonalnych, wewnątrzrodzinnych oraz w odniesieniu do dzieci, właściwe rozwiązywanie konfliktów w środowisku szkolnym i grupie rówieśniczej.
- Rozwijanie wymiany doświadczeń w formule spotkań interdyscyplinarnych z podmiotami systemu wspierania rodzin na poziomie ogólnomiejskim, konsultowania propozycji rozwiązań i planów, dzielenia się dobrymi praktykami, upowszechniania sprawdzonych rozwiązań podmiotów systemu wspierania rodzin, pomocy społecznej oraz realizujących działania w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom, przemocy i pieczy zastępczej itp.
- Skuteczniejsze i efektywniejsze wykorzystywanie istniejących zasobów.

IX. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

Źródłem finansowania zadań wynikających z gminnego programu wspierania rodziny w mieście Podkowa Leśna na lata 2025-2027 będą środki finansowe z budżetu miasta oraz dotacje z budżetu państwa.

X. MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU

Program Wspierania Rodziny wyznacza cele i sposoby ich realizacji określone w 3-letniej

perspektywie czasowej. Będzie podlegał ewaluacji w zależności od występujących potrzeb rozpoznawanych i ustalanych przez podmioty zajmujące się sprawami rodziny. Monitoring będzie polegał na pozyskiwaniu informacji i danych od podmiotów realizujących poszczególne zadania, co umożliwi wgląd w zakres podejmowanych działań, ich analizę oraz ocenę skuteczności. Analiza i ocena zebranych informacji pozwoli na planowanie dalszych działań oraz doskonalenie działań dotychczas ustalonych.

Zgodnie z art. 179 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej Burmistrz Miasta Podkowa Leśna w terminie do dnia 31 marca każdego roku przedłoży sprawozdanie z realizacji zadań Radzie Miasta Podkowa Leś

UZASADNIENIE

Projekt Programu Wspierania Rodziny w mieście Podkowa Leśna na lata 2025–2027 został opracowany na podstawie art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Powołany przepis stanowi, że do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3- letnich gminnych programów wspierania rodziny. Z uwagi na fakt, że Program Wspierania Rodziny w mieście Podkowa Leśna na lata 2022-2024 obowiązywał do 31 grudnia 2024 r., istnieje konieczność przyjęcia kolejnego programu na lata 2025-2027 z mocą od dnia 1 stycznia 2025 r.

W związku z powyższym podjęcie niniejszej uchwały jest w pełni uzasadnione.

Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Podkowie
Leśnej

Edyta Żaczkiewicz